

Η μέριμνα για την παιδεία, βάση της χρηστής διοίκησης

§§ 36-37

Προτεινόμενοι διδακτικοί στόχοι (Κείμενο από μετάφραση)

Οι μαθητές

- να διαπιστώσουν ότι ο *Άρεοπαγίτικος* προσφέρει πληροφορίες για την περιγραφή της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης στην αρχαία Ελλάδα,
- να διαπιστώσουν τη συνοχή του λόγου μέσα από τις ιδέες ή τα θέματα που διαπραγματεύεται,
- να κατανοήσουν ότι η καλή εκπαίδευση μπορεί να διαμορφώσει άρχοντες που μπορούν να διοικήσουν με φρόνηση.

Επισημάνσεις

1. Και στον Πρωταγόρα του Πλάτωνος, 325c κ. εξ. υπάρχει εικόνα περί της αγωγής των νέων στην Αθήνα.
2. Καλό είναι να πληροφορηθούν οι μαθητές την άποψη που διατυπώνεται και από άλλους μελετητές ότι ο ρήτορας αναφερόμενος στην περίοδο Σόλωνα και Κλεισθένη δεν αποβλέπει στην επαναφορά ενός «καθεστώτος» μιας άλλης εποχής. Ο Ισοκράτης αντλεί τα θετικά στοιχεία από αυτήν την περίοδο με σκοπό να προβληματίσει τους Αθηναίους του 4^{ου} αιώνα.

1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου

1.1. Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης και σύντομης απάντησης

1. Ἴσως ἂν οὖν ἐπιτιμήσειεν τοῖς εἰρημένοις:
 - α) Ποιος είναι ο στόχος του ρήτορα με την παραπάνω φράση;
 - β) Ποιος είναι ο ρόλος της φράσης στη δομή του λόγου;
2. Ποια στοιχεία αναφέρει ο ρήτορας, για να τονίσει την έμφαση που έδινε η πολιτεία στα θέματα που αφορούσαν την παιδεία των πολιτών;
3. Ο Πρωταγόρας στον ομώνυμο πλατωνικό διάλογο (325-326) αναπτύσσει διεξοδικά το θέμα της εκπαίδευσης των νέων στην Αθήνα.
 - α) Αφού διαβάσετε το κείμενο²⁰, να συσχετίσετε τις πληροφορίες που παρέχει με όσα συνοπτικά αναφέρει ο Ισοκράτης για την παιδεία.
 - β) Ποια γνώμη έχετε για το ρόλο της πολιτείας στην παιδεία των νέων, όπως προκύπτει από κάθε κείμενο;
4. Να συγκρίνετε τις απόψεις του Ισοκράτη για την παιδεία με τις απόψεις του Αριστοφάνη για το ίδιο θέμα (βλ. στο επίμετρο του σχολικού βιβλίου, σσ. 429-430) και να βρείτε τα κοινά τους σημεία.
5. ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις: Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ο Ισοκράτης αναφέρεται στο παρελθόν με «εξιδανικευτική διάθεση»;
6. Ὅσα εκθέτει στην ενότητα ο Ισοκράτης για την παιδεία είναι:
 - α) προβολή και ανάπτυξη μιας πολιτικής άποψης με σκοπό να επηρεάσει το ακροατήριό του,
 - β) προσπάθεια του ρήτορα να προβάλει τον εαυτό του ως παιδαγωγό και ενάρετο άνθρωπο²¹,
 - γ) προσωπική του θέση για την αξία της εκπαίδευσης,
 - δ) συνδυασμός κάποιων από τις προηγούμενες περιπτώσεις;Να εξηγήσετε την επιλογή σας.
7. α) Συμφωνείτε με την άποψη του Ισοκράτη ότι οι διαπροσωπικές σχέσεις των πολιτών αλλά και οι σχέσεις τους με την πολιτεία προσδιορίζονται από την παιδεία;
- β) Να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας²².

²⁰ Βλ. παράλληλο κείμενο αριθ. 3.

²¹ Να αξιοποιήσετε τις πληροφορίες της εισαγωγής για την προσωπικότητα του ρήτορα.

²² Ο διδάσκων μπορεί να αξιοποιήσει στοιχεία από τις επισημάνσεις και τη συνολική θεώρηση του λόγου από το βιβλίο του καθηγητή, σ. 300 και σσ. 332-333.

2. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω περιόδων παίρνοντας το κατάλληλο ρήμα από το πλαίσιο:

• Η των αντιπάλων αποτέλεσε μία από τις αιτίες της ήττας.	επιτιμητικός
• Η των εγχωρίων προϊόντων βοηθεί την εθνική οικονομία.	εκτίμηση
• Μετά την επέμβαση θα γίνει της πορείας της υγείας του ασθενούς.	προτίμηση
• Η όλων των στοιχείων θα βοηθήσει στην εξαγωγή του πορίσματος.	ανατίμηση
• Η του έργου του κρίνεται θετική.	διατίμηση
• Η των δυνατοτήτων μας συχνά μας οδηγεί σε σφάλματα.	αποτίμηση
• Τον κοίταξε με τόσο βλέμμα που ένιωσε άσχημα.	υποτίμηση
• Συμπληρώθηκε ο κατάλογος των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη	υπερτίμηση
• Αποφασίστηκε η του εθνικού νομίσιματος έναντι των ξένων νομισμάτων.	υπερεκτίμηση
• Η των προϊόντων προκάλεσε αύξηση του πληθωρισμού.	επανεκτίμηση
• Η προς το πρόσωπό του είναι μεγάλη.	συνεκτίμηση

2. Να γράψετε τη σημασία των ρημάτων:

- ἐπαινῶ
- συναινῶ
- παραινῶ

3. Να γράψετε τη σημασία των ρημάτων:

- εκτιμῶ
- προτιμῶ
- ανατιμῶ
- διατιμῶ
- επιτιμῶ
- αποτιμῶ
- υποτιμῶ
- υπερτιμῶ

4. Να συνδέσετε τα ρήματα της στήλης Α με τα συνώνυμά τους στη στήλη Β.

A	B
ἐπαινῶ	μέμφομαι, κατηγορῶ
ἐπιτιμῶ	ἀγορεύω, λέγω, φημί
φράζω	ἐθέλω, ἐπιθυμῶ
ἐπιστατῶ	ἐγκωμιάζω, ὕμνῶ
βούλομαι	ἐποπτεύω, ἐπιτηρῶ
πειρῶμαι	συζητῶ, συνομιλῶ
διαλέγομαι	δοκιμάζω

5. Να γράψετε τη σημασία των ρημάτων:

- διοικῶ
- κατοικῶ
- μετοικῶ
- παροικῶ
- συνοικῶ